

Udržateľná politika EÚ na d'alekom severe

Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. januára 2011 o udržateľnej politike EÚ na d'alekom severe (2009/2214(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve (UNCLOS), ktorý bol uzavretý 10. decembra 1982 a nadobudol platnosť 16. novembra 1994,
- so zreteľom na Komisiu OSN pre hranice kontinentálneho šelfu,
- so zreteľom na Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) a Dohovor o biologickej diverzite,
- so zreteľom na Deklaráciu OSN o právach pôvodných obyvateľov z 13. septembra 2007,
- so zreteľom na Vyhlásenie o založení Arktickej rady podpísané 19. septembra 1996,
- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, Zmluvu o fungovaní Európskej únie, najmä na jej štvrtú časť, a na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore (EHP),
- so zreteľom na Deklaráciu o spolupráci v Barentskom euro-arktickom regióne podpísanú 11. januára 1993 v Kirkenes,
- so zreteľom na oznámenie Komisie o Európskej únii a arktickom regióne (KOM(2008)0763) z 20. novembra 2008,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. októbra 2008 o správe Arktídy¹,
- so zreteľom na závery Rady o arktických otázkach z 8. decembra 2009² a o Európskej únii a arktickom regióne z 8. decembra 2008³,
- so zreteľom na vyhlásenie z Ilulissatu prijaté 28. mája 2008 na konferencii o Severnom ľadovom oceáne,
- so zreteľom na Zmluvu medzi Nórskom, Spojenými štátmi americkými, Dánskom, Francúzskom, Talianskom, Holandskom, Veľkou Britániou, Írskom, britskými zámorskými domíniami a Švédskom vzťahujúcu sa na Špicberg/Svalbard z 9. februára 1920,
- so zreteľom na politiku Severnej dimenzie a jej partnerstvá, ako aj na spoločný priestor EÚ a Ruska,
- so zreteľom na Dohodu o partnerstve EÚ – Grónsko na roky 2007 – 2012,

¹ Ú. v. EÚ C 9 E, 15.1.2010, s. 41.

² 2985. zasadnutie Rady pre zahraničné veci.

³ 2914. zasadnutie Rady.

- so zreteľom na 5., 6. a 7. rámcový program EÚ pre výskum a technický rozvoj,
- so zreteľom na Dohovor medzinárodnej organizácie práce č. 169 prijatý 27. júna 1989,
- so zreteľom na Dohovor o severských Samioch z novembra 2005,
- so zreteľom na Deklaráciu prijatú Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov 61/295 z 13. septembra 2007 o právach pôvodných obyvateľov,
- so zreteľom na uznesenia Rady Organizácie spojených národov pre ľudské práva 6/12 z 28. septembra 2007, 6/36 zo 14. decembra 2007, 9/7 z 24. septembra 2008, 12/13 z 1. októbra 2009 a 15/7 z 5. októbra 2010,
- so zreteľom na stratégiu Fínska pre arktický región prijatú 4. júna 2010,
- so zreteľom na stanovisko Výboru Švédskeho parlamentu pre zahraničné veci k oznámeniu Komisie KOM(2008)0763¹,
- so zreteľom na spoločnú stratégiu Dánska a Grónska pre Arktídu v čase zmien z mája 2008,
- so zreteľom na stratégiu nórskej vlády pre ďaleký sever z roku 2007 a na jej pokračovanie z marca 2009,
- so zreteľom na správu Nordregio za rok 2009:2 Silné, špecifické a sľubné – smerom k vízii pre severské riedko osídlené oblasti v roku 2020,
- so zreteľom na program Severnej rady ministrov v oblasti arktickej spolupráce na roky 2009 – 2011, na program Barentsovej euro-arktiskej rady (BEAC) a program predsedníctva Arktiskej rady,
- so zreteľom na kanadskú severnú stratégiu z augusta 2009 a na nadväzujúce vyhlásenie o arktickej zahraničnej politike Kanady z 20. augusta 2010,
- so zreteľom na kanadský zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o predchádzaní znečisťovaniu arktických vôd z augusta 2009,
- so zreteľom na Základy štátnej politiky Ruskej federácie v Arktíde na obdobie do roku 2020 a ďalej, ktoré boli prijaté 18. septembra 2008, a na národnú bezpečnostnú stratégiu Ruska na obdobie do roku 2020 z mája 2009,
- so zreteľom na smernicu prezidenta o národnej bezpečnosti USA a na smernicu prezidenta o domácej bezpečnosti z 9. januára 2009,
- so zreteľom na zákon USA o zodpovednom arktickom energetickom rozvoji z roku 2010,
- so zreteľom na zákon USA o výskume a prevencii únikov ropy v Arktíde z roku 2009,
- so zreteľom na zákon USA o vykonávaní hodnotenia námornej dopravy v Arktíde z roku 2009,

¹ 2009/10:UU4.

- so zreteľom na monacké vyhlásenie z novembra 2008,
 - so zreteľom na záverečné vyhlásenie prijaté na prvom parlamentnom fóre pre severný rozmer v Bruseli dňa 26. septembra 2009,
 - so zreteľom na vyhlásenie prijaté na deviatej konferencii poslancov parlamentov v arktickej oblasti dňa 15. septembra 2010,
 - so zreteľom na novú strategickú koncepciu NATO, ktorú prijali hlavy štátov a vlád na lisabonskom summite v novembri 2010, a na jej dosah vzhľadom na bezpečnostné vyhlídky v arktickom regióne, najmä na vojenské aspekty na ďalekom severe,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A7-0377/2010),
- A. keďže oznámenie Komisie je prvým formálnym krokom k odpovedi na výzvu Európskeho parlamentu na vypracovanie politiky EÚ pre Arktídu; keďže závery Rady o arktických otázkach by sa mali chápať ako ďalší krok pri určovaní politiky EÚ pre Arktídu,
 - B. keďže Európsky parlament sa už približne dve desaťročia aktívne zúčastňuje na práci Stáleho výboru poslancov parlamentu z arktických krajín prostredníctvom svojej delegácie pre vzťahy so Švajčiarskom, Islandom a Nórskom, ktorá vyvrcholila zorganizovaním plnej konferencie poslancov parlamentov z arktických krajín v septembri 2010 v Bruseli,
 - C. keďže Dánsko, Fínsko a Švédsko sú arktické krajiny a Fínsko i Švédsko sa čiastočne rozprestierajú za severným polárnym kruhom; keďže jediní pôvodní obyvatelia EÚ, Samiovia, žijú v arktických regiónoch Fínska a Švédska, ako aj Nórska a Ruska,
 - D. keďže v dôsledku žiadosti Islandu o prístupenie k EÚ sa zvýši potreba, aby EÚ zohľadnila arktický región vo svojom geopolitickom výhľade,
 - E. keďže Nórsko je ako spoľahlivý partner spojené s EÚ prostredníctvom Dohody o EHP,
 - F. keďže EÚ sa dlhodobo angažuje v Arktíde prostredníctvom svojho zapojenia do spoločnej politiky Severnej dimenzie spoločne s Ruskom, Nórskom a Islandom vrátane jej „arktiskej vetvy“, do spolupráce v oblasti Barentsovej mora a najmä do Barentsovej euro-arktiskej rady, ako aj prostredníctvom dôsledkov strategického partnerstva s Kanadou, USA a Ruskom a svojej účasti ako aktívny ad hoc pozorovateľ v Arktickej rade,
 - G. keďže postupné vypracovanie politiky EÚ pre Arktídu by sa malo zakladať na uznaní existujúcich medzinárodných, mnohostranných a dvojstranných právnych rámcov, ako je komplexný súbor pravidiel stanovený v dohovore UNCLOS a niekoľko odvetvových, dvojstranných a mnohostranných dohôd, ktoré už upravujú niektoré otázky dôležité pre Arktídu,
 - H. keďže EÚ a jej členské štáty vo veľkej miere prispievajú k výskumu Arktídy a keďže programy Spoločenstva, ako napríklad aj súčasný 7. rámcový program, podporujú dôležité projekty súvisiace s výskumom v tomto regióne,

- I. keďže sa odhaduje, že približne pätina neobjavených svetových zásob uhl'ovodíkov sa nachádza v regióne Arktídy, aj keď je potrebný dôkladnejší výskum, aby sa s väčšou presnosťou dalo určiť, koľko plynu a ropy sa v regióne nachádza a aká je hospodárska realizovateľnosť ich ťažby,
- J. keďže existuje silný globálny záujem o ostatné arktické obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje, ako napríklad minerály, lesy, ryby a nedotknutú krajinu pre cestovný ruch,
- K. keďže zvyšujúci sa záujem o arktický región zo strany ďalších nearktických aktérov, ako je Čína, čoho dôkazom je skutočnosť, že Čína sprevádzkovala prvý ľadoborec, že títo aktéri vyčleňujú finančné prostriedky na polárny výskum a v neposlednom rade, že Južná Kórea, Čína, Taliansko, EÚ, Japonsko a Singapur požiadali o štatút stálych pozorovateľov v Arktickej rade, ukazuje, že Arktída vo väčšom meradle získava odlišný geopolitický význam,
- L. keďže nedávno vzniknutá samospráva v Grónsku viedla s ohľadom na príslušné oblasti politiky vrátane právnych predpisov v oblasti životného prostredia a zdrojov a nedávnu aktualizáciu partnerstva EÚ a Grónska k zvýšenému záujmu o prieskum a využívanie zdrojov v Grónsku a na jeho kontinentálnom šelfe,
- M. keďže región Arktídy postihnú účinky zmeny klímy, ktorá je vyvolaná hlavne faktormi mimo Arktídy a globalizáciou svetovej ekonomiky; keďže najmä ústup morského ľadu, ako aj potenciál v oblasti zdrojov a možného použitia nových technológií bude mať pravdepodobne nepredvídateľné environmentálne následky a dosah na ostatné časti planéty, ako zintenzívnenie lodnej dopravy, predovšetkým medzi Európou, Áziou a Severnou Amerikou, prieskumu a ťažby prírodných zdrojov, najmä plynu, ropy a ďalších nerastov, ale tiež väčšie využívanie prírodných zdrojov, ako sú ryby, a morských genetických zdrojov, nárast ťažobného a drevárskeho priemyslu, ako aj cestovného ruchu a výskumných činností; keďže tieto vplyvy vytvoria v Arktíde a inde nové výzvy, ale aj nové príležitosti,
- N. keďže zmena klímy sa riadi metódami sledovania, zmiernovania a prispôsobovania; keďže podpora trvalo udržateľného rozvoja vo využívaní prírodných zdrojov a v budovaní nových infraštruktúr sa riadi procesmi strategického plánovania,

EÚ a Arktída

1. pripomína, že tri členské štáty – EÚ, Dánsko, Fínsko a Švédsko – sú arktické štáty; uznáva, že EÚ zatiaľ nemá pobrežie Severného ľadového oceánu; opätovne potvrdzuje, že zainteresovanosť EÚ a ostatných tretích krajín je opodstatnená a vyplýva z ich práv a povinností podľa medzinárodného práva, z ich angažovanosti v politike týkajúcej sa životného prostredia a klímy a v iných politikách a ich financovania, výskumných činností a hospodárskych záujmov vrátane lodnej dopravy a využívania prírodných zdrojov; okrem toho pripomína, že EÚ má obrovské územia pevniny Arktídy vo Fínsku a Švédsku, ktoré sú obývané jedinou pôvodnou skupinou obyvateľstva Európy, ktorou sú Samiovia;
2. berie do úvahy, že prostredníctvom svojich severských členských štátov a kandidátskych krajín majú arktické politiky na EÚ vplyv, a uznáva prebiehajúcu prácu niekoľkých partnerstiev Severnej dimenzie, spoločnej politiky EÚ s Ruskom, Nórskom a Islandom;

3. zdôrazňuje, že niektoré politiky, ktoré súvisia s Arktídou, sú vo výlučnej právomoci Únie, napríklad zachovanie morských biologických zdrojov v rámci spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva, v prípade iných sa EÚ delí o právomoci s členskými štátmi;
4. zdôrazňuje, že EÚ sa zaviazala navrhovať svoje politiky v Arktíde na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov a pochopenia procesov, ktoré majú na Arktídu vplyv, a v súlade s tým už venuje značné úsilie v oblasti výskumu na získanie dôkladných vedeckých dôkazov na podporu vytvárania politik;
5. uvedomuje si, že je potrebné chrániť krehké životné prostredie Arktídy, zdôrazňuje význam celkovej stability a mieru v regióne; zdôrazňuje, že EÚ by mala pri ochrane a rozvoji regiónu uplatňovať politiku, ktorá zaručí, že opatrenia na riešenie environmentálnych problémov berú do úvahy záujmy obyvateľstva arktickej oblasti vrátane jej pôvodných obyvateľov; zdôrazňuje podobnosť medzi oznámením Komisie a politickými dokumentmi v arktických štátoch, čo sa týka prístupu, analýzy a priorít; zdôrazňuje, že sa treba zapájať do politik, ktoré berú do úvahy záujmy týkajúce sa udržateľného riadenia a využívania pozemných a morských neobnoviteľných a obnoviteľných prírodných zdrojov v arktickej oblasti, ktoré sú zase dôležitými zdrojmi pre Európu a predstavujú hlavný prameň príjmov obyvateľov v oblasti;
6. zdôrazňuje skutočnosť, že budúce prístupenie Islandu k EÚ by z Únie urobilo pobrežný štát Arktídy, pričom poznamenáva, že postavenie Islandu ako kandidátskej krajiny na vstup do EÚ zdôrazňuje potrebu koordinovanej arktickej politiky na úrovni EÚ a pre EÚ predstavuje strategickú príležitosť na získanie aktívnejšej úlohy a prispievanie k mnohostrannej správe arktického regiónu; domnieva sa, že prístupenie Islandu k EÚ by ďalej upevnilo európsku prítomnosť v Arktickej rade;
7. zdôrazňuje význam interakcie s arktickými spoločenstvami a podporovania programov budovania kapacít s cieľom zlepšovať kvalitu života pôvodného a miestneho obyvateľstva v regióne a lepšie pochopiť životné podmienky a kultúru týchto spoločenstiev; vyzýva EÚ, aby podporovala intenzívnejší dialóg s pôvodnými a miestnymi obyvateľmi Arktídy;
8. zdôrazňuje potrebu jednotnej, koordinovanej politiky EÚ pre arktický región, v ktorej sa jasne vymedzia priority EÚ a potenciálne výzvy a zároveň aj stratégia;

Nové svetové dopravné trasy

9. zdôrazňuje, že je veľmi dôležité chrániť a zabezpečiť nové svetové dopravné trasy vedúce morom v Arktíde, najmä pre EÚ a hospodárstva jej členských štátov, pretože tieto krajiny kontrolujú 40 % svetovej obchodnej lodnej dopravy; víta prácu Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) na povinnom polárnom kódexe pre lodnú dopravu a prácu pracovných skupín Arktickej rady, hlavne pracovnej skupiny pre pátracie a záchranné činnosti (SAR); zdôrazňuje, že EÚ a členské štáty by mali aktívne presadzovať slobodu morí a právo slobodného prechodu medzinárodnými plavebnými trasami;
10. zdôrazňuje význam vybudovania nových železničných a dopravných koridorov v Barentskej euro-arktiskej dopravnej oblasti (Beata) na podporu rastúcej potreby medzinárodného obchodu, ťažby a ďalšieho hospodárskeho rozvoja, ako aj leteckých spojení na ďalekom severe; upriamuje v tejto súvislosti pozornosť na nové Partnerstvo Severnej dimenzie v oblasti dopravy a logistiky;

11. domnieva sa, že dôležité nearktické námorné národy, ktoré používajú Severný ľadový oceán, by mali byť zahrnuté do výsledkov Iniciatívy pátracích a záchranných prác Arktickej rady; preto odporúča Komisii a Rade, aby spolu s Európskou námornou bezpečnostnou agentúrou (EMSA) koordinovali politiky EÚ a členských štátov v tejto konkrétnej oblasti v Medzinárodnej námornej organizácii (IMO), Arktickej rade a ďalších organizáciách;
12. poukazuje na to, že napriek úsiliu vzťahujúcemu sa na povinný polárny kódex pre lodnú dopravu sa musí nájsť rýchlejšie riešenie na problém bezpečnosti lodnej prepravy v Arktíde prostredníctvom koordinácie a harmonizácie vnútroštátnych právnych predpisov a vyzýva agentúru EMSA, aby sa čo najintenzívnejšie venovala otázke lodnej prepravy v Arktíde;
13. víta ďalšie iniciatívy týkajúce sa spolupráce v oblasti bezpečnej lodnej dopravy v Arktíde a zlepšenia prístupu k rôznym severomorským trasám; zdôrazňuje, že sa to týka nielen obchodnej dopravy, ale aj veľkého a zvyšujúceho sa objemu turistickej dopravy občanov EÚ; vyzýva, aby sa uskutočňovalo viac výskumu účinkov zmeny klímy na plavby Arktídou a jej lodné trasy; požaduje tiež hodnotenia účinkov zvýšenia plavebných a obchodných činností vrátane činností na mori na životné prostredie Arktídy a jej obyvateľov;
14. vyzýva štáty v regióne, aby zabezpečili, že všetky súčasné dopravné trasy, ako aj tie, ktoré vzniknú v budúcnosti, sú otvorené pre medzinárodnú lodnú dopravu, a aby sa vyhli zavádzaniu akýchkoľvek jednostranných nepodložených zaťažujúcich požiadaviek, či už finančných alebo administratívnych, ktoré by mohli brániť lodnej doprave v Arktíde a ktoré sú iné než medzinárodne dohodnuté opatrenia zamerané na zvýšenie bezpečnosti alebo ochrany životného prostredia;

Prírodné zdroje

15. uvedomuje si, že rastúca svetová populácia potrebuje zdroje a že o ne rastie záujem, pričom uznáva zvrchované práva arktických štátov podľa medzinárodného práva; odporúča všetkým zainteresovaným stranám, aby prijali opatrenia na zabezpečenie čo najvyššej úrovne v oblasti bezpečnosti, sociálnej ochrany a ochrany životného prostredia pri prieskume a využívaní prírodných zdrojov;
16. zdôrazňuje skutočnosť, že posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA), ako aj procesy posudzovania strategického a sociálneho vplyvu budú hlavnými nástrojmi správy, pokiaľ ide o konkrétne projekty a programy v Arktíde; upriamuje pozornosť na smernicu 2001/42/ES¹ o strategickom environmentálnom posudzovaní (SEA) a na skutočnosť, že Fínsko, Švédsko a Nórsko ratifikovali Dohovor EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcim hranice štátov (dohovor z Espoo), ktorý poskytne dobrý základ na aktívne presadzovanie procesov posudzovania vplyvu v Arktíde; v tejto súvislosti sa odvoláva aj na vyhlásenie z Bergenu vydané na zasadnutí ministrov komisie OSPAR z 23. a 24. septembra 2010;
17. vyzýva štáty v regióne, aby vyriešili všetky súčasné alebo budúce konflikty týkajúce sa prístupu k prírodným zdrojom v Arktíde konštruktívnym dialógom, podľa možnosti v rámci Arktickej rady, ktorá predstavuje dobré fórum na takéto diskusie; vyzdvihuje úlohu

¹ Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30

Komisie OSN pre hranice kontinentálneho šelfu pri hľadaní riešení konfliktov medzi arktickými štátmi pri vymedzovaní ich výhradných hospodárskych zón;

18. poukazuje predovšetkým na povinnosť arktických štátov zabezpečiť, aby ropné spoločnosti, ktoré sa plánujú zúčastňovať na pobrežných ropných vrtoch v rámci svojich vlastných námorných hraníc, využívali potrebnú bezpečnostnú technológiu a odborné poznatky a aby boli finančne pripravené zabrániť katastrofám na ropných plošinách a ropným škvrnám a reagovať na ne; domnieva sa, že vzhľadom na extrémne výkyvy počasia a vysokú ekologickú zraniteľnosť arktického regiónu je pre ropné spoločnosti nevyhnutné, aby vyvinuli osobitné odborné poznatky na zabránenie vzniku ropných škvŕn v regióne a jeho zvládnutie;
19. víta novú dohodu vytyčujúcu hranice medzi Nórskom a Ruskom¹, predovšetkým vyslovenú vôľu nadviazať užšiu spoluprácu týkajúcu sa spoločného riadenia zdrojov a nepretržitého spoločného riadenia zásob rýb v Barentsovom mori, a to aj z hľadiska udržateľnosti; domnieva sa, že najmä dvojstranná spolupráca medzi Nórskom a Ruskom je ukázkovým príkladom spoločného uplatňovania najvyšších dostupných technických noriem v oblasti ochrany životného prostredia pri pátraní po ložiskách plynu a ropy v Barentsovom mori; zdôrazňuje najmä význam kontroverzného vývoja nových technológií vyvinutých osobitne pre oblasť Arktídy, ako napríklad ponornú inštaláciu technológiu pre morskú dno;
20. uvedomuje si rozdielne výklady Svalbardskej zmluvy so zreteľom na jej uplatniteľnosť na kontinentálny šelf a morské zóny Svalbard – Špicbergy a vzhľadom na pomerne dobrú dostupnosť zdrojov v kontinentálnom šelfe by privítal dohodu o právnom postavení šelfu, ktorou by sa uznali zákonné práva a povinnosti pobrežných šelfových štátov; verí o tom, že prípadné nezhody sa budú riešiť konštruktívnym spôsobom;
21. pripomína postavenie EÚ, ktorá je hlavným spotrebiteľom arktických prírodných zdrojov, ako aj zapojenie európskych hospodárskych aktérov; žiada Komisiu, aby sa ďalej angažovala pri posilňovaní spolupráce a prenosi technológií s cieľom zabezpečiť najvyššie normy a primerané administratívne postupy, vytvoriť hodnovernú vedeckú základňu pre budúce trendy a potreby riadenia arktických zdrojov, napríklad v oblasti rybného hospodárstva, ťažby, lesného hospodárstva a cestovného ruchu a v plnom rozsahu využívať právomoci EÚ na reguláciu v tomto smere; vzhľadom na zintenzívňovanie hospodárskych činností v Arktíde vyzýva EÚ, aby podporovala zásady trvalo udržateľného rozvoja pri týchto činnostiach;
22. trvá na tom, že pred začatím akéhokoľvek nového komerčného rybolovu v arktickom regióne sa musí uskutočniť spoľahlivé a preventívne vedecké posúdenia populácií s cieľom určiť mieru rybolovu, ktorou sa zachovávajú cielené populácie rýb a nepovedú k spotrebovaniu iných druhov alebo k vážnemu poškodeniu morského životného prostredia, a že každý rybolov v oceáne musí regulovať regionálna organizácia pre riadenie rybného hospodárstva, ktorá rešpektuje vedecké poradenstvo a má rozsiahle riadiace a dozorné programy na zabezpečenie súladu s opatreniami riadenia, pričom rybolov v rámci výhradných hospodárskych zón (EEZ) musí splňať rovnaké normy;
23. domnieva sa, že vytvorenie a presadzovanie chránených morských oblastí dostatočnej veľkosti a rozmanitosti sú dôležitými nástrojmi ochrany morského prostredia;

¹ Podpísaná 15. septembra 2010.

Vplyvy zmeny klímy a znečistenia na Arktídu

24. uznáva, že EÚ podobne ako ďalšie rozvinuté oblasti sveta značne prispieva k zmene klímy, a preto nesie osobitnú zodpovednosť, v dôsledku čoho musí zohrávať vedúcu úlohu v boji proti tomuto javu;
25. uznáva, že najlepšia ochrana Arktídy je dlhodobá a ambiciózna globálna dohoda o klíme, uvedomuje si však, že rýchle otepľovanie Arktídy má za následok, že je okrem toho nutné pracovať na prípadných ďalších krátkodobých opatreniach na obmedzenie otepľovania Arktídy;
26. považuje Arktídu za citlivú oblasť, kde sú dosahy zmeny klímy obzvlášť viditeľné, čo sa závažným spôsobom prejavuje v ďalších regiónoch sveta; podporuje preto závery Rady týkajúce sa posilnenej spolupráce s UNFCCC a so Sieťami pre udržateľné pozorovanie Arktídy (SAON) a úsilie o realizáciu Svalbardského integrovaného systému na pozorovanie (SIOS) a arktických prvkov Európskeho multidisciplinárneho observatória morského dna (EMSO), pretože tieto iniciatívy zaručujú jedinečný európsky príspevok k porozumeniu zmeny klímy a životného prostredia v arktickom regióne;
27. uznáva neprimerane veľký účinok arktického otepľovania spôsobený emisiami čierneho uhlíka z EÚ a ostatných regiónov na severnej pologuli a zdôrazňuje potrebu začleniť emisie čierneho uhlíka do príslušného regulačného rámca EHK OSN a EÚ, akým je napríklad Dohovor o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov a smernica o národných emisných stropoch;
28. víta zákaz používania a prepravy ťažkého palivového oleja na plavidlách operujúcich na území Antarktídy schválený Výborom IMO pre ochranu morského prostredia (MEPC), ktorý má vstúpiť do platnosti 1. augusta 2011; zdôrazňuje, že podobný zákaz by mohol byť vhodný v arktických vodách na zníženie environmentálnych rizík v prípade nehôd;
29. podporuje intenzívnejšiu spoluprácu s arktickými a nearktickými štátmi pri zriaďovaní Sieť pre udržateľné pozorovanie Arktídy (SAON) a podporuje Európsku environmentálnu agentúru, aby pokračovala vo svojej hodnotnej činnosti a podporovala spoluprácu prostredníctvom Európskej environmentálnej informačnej a monitorovacej siete (Eionet) používaním základných zásad spoločného systému environmentálnych informácií (SEIS);
30. zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú musia EÚ a národy žijúce na polárnom kruhu zohrávať pri znižovaní znečistenia, ktoré sa dostáva do arktickej oblasti prostredníctvom diaľkovej prepravy, napríklad loďnými trasami; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité vykonávať európske právne predpisy, napríklad nariadenie (ES) č. 1907/2006¹; upozorňuje, že zmena klímy v Arktíde bude výrazne vplývať na pobrežné regióny v Európe a inde, ako aj na odvetvia v Európe, ktoré sú závislé od klímy, ako je poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo, energia z obnoviteľných zdrojov, chov sobov, lov, cestovný ruch a doprava;

Udržateľný sociálno-ekonomický rozvoj

31. uznáva, že dôsledkom roztápania ľadu a miernejších teplôt je nielen vytlačanie

¹ Ú. v. EÚ L 136, 29.5.2007, s. 3.

- pôvodných obyvateľov, a tým ohrozovanie pôvodného spôsobu života, ale aj to, že vznikajú príležitosti na hospodársky rozvoj v arktickej oblasti; uznáva želanie obyvateľov a vlád arktického regiónu so suverénnymi právami a povinnosťami, aby pokračoval udržateľný hospodársky rozvoj a súčasne boli chránené tradičné zdroje obživy pôvodného obyvateľstva a veľmi citlivá povaha arktických ekosystémov s prihliadnutím na ich skúsenosti s využívaním a rozvíjaním rôznych zdrojov oblasti udržateľným spôsobom; odporúča uplatňovanie zásad riadenia založeného na ekosystémoch s cieľom konsolidovať ekologické vedecké poznatky so sociálnymi hodnotami a potrebami;
32. zdôrazňuje, že je dôležité, aby EÚ spolu so zástupcami regiónov v danej oblasti diskutovala o dôležitosti štrukturálnych fondov pre rozvoj a spoluprácu s cieľom čeliť budúcim globálnym výzvam na pokrok a mať schopnosť chopiť sa potenciálu rozvoja tejto oblasti;
 33. zastáva názor, že na identifikovanie osobitného potenciálu každej lokality a na rozvoj primeraných stratégií riešenia s ohľadom na regionálne rozdiely je potrebný inkluzívny proces s pomocou na úrovni jednotlivých štátov a na úrovni EÚ; domnieva sa, že partnerstvo a dialóg medzi príslušnými úrovňami právomocí zabezpečuje, že sa politiky budú môcť realizovať na najefektívnejšej úrovni;
 34. berie na vedomie osobitné postavenie pôvodných obyvateľov Arktídy, uznáva ich práva a poukazuje najmä na právnu a politickú situáciu domorodého obyvateľstva v arktických štátoch a na jeho zastúpenie v Arktickej rade; vyzýva na väčšie zapojenie pôvodného obyvateľstva do vytvárania politík; zdôrazňuje význam prijatia osobitných opatrení na ochranu kultúry, jazyka a územných práv pôvodného obyvateľstva tak, ako sa to vymedzuje v dohovore MOP č. 169; vyzýva na pravidelný dialóg medzi zástupcami pôvodných obyvateľov a inštitúciami EÚ a ďalej vyzýva EÚ, aby vzala do úvahy osobitné potreby riedko obývaných okrajových oblastí, pokiaľ ide o regionálny rozvoj, živobytie a vzdelávanie; zdôrazňuje význam podpory činností podnecujúcich kultúru, jazyk a zvyky pôvodných obyvateľov;
 35. poznamenáva, že hospodárstvo pôvodného obyvateľstva vo veľkej miere spočíva na udržateľnom využívaní prírodných zdrojov, a preto sú zmiernenie zmeny klímy a jej dôsledkov a právo pôvodného obyvateľstva na neznečistené prírodné prostredie takisto otázkami ľudských práv;
 36. víta prácu osobitného spravodajcu OSN pre situáciu ľudských práv a základných slobôd pôvodného obyvateľstva a prácu Expertného mechanizmu OSN pre práva pôvodného obyvateľstva;
 37. víta úspešné ukončenie správy o pokroku o štúdiu pôvodného obyvateľstva vykonanú expertným mechanizmom a právo zúčastňovať sa na rozhodovaní;
 38. podporuje arktické členské štáty, aby sa zapojili do rokovaní, ktoré povedú k novému ratifikovanému dohovoru o severských Samioch;
 39. nalieha na EÚ, aby aktívne podporovala kultúrne a jazykové práva ugrofínskeho obyvateľstva žijúceho v severnom Rusku;
 40. berie na vedomie nedávny právny vývoj týkajúci sa zákazu výrobkov z tuleňov, ktorý

zaviedla EÚ, najmä podanú žalobu na zrušenie účinnosti nariadenia (ES) č. 1007/2009¹ (vec T-18/10 Inuit, Tapiriit Kanatami/Parlament a Rada), o ktorej súd ešte nerozhodol; berie na vedomie konzultačný postup pod záštitou Svetovej obchodnej organizácie (WTO), o ktorý požiadali Kanada a Nórsko; vyjadruje nádej, že v nadväznosti na rozsudky Európskeho súdneho dvora a výsledok konaní WTO bude možné prekonať nezhody medzi jednotlivými stranami;

41. uvedomuje si vzrastajúci záujem o využívanie zdrojov; v tejto súvislosti poukazuje na potrebu širokého prístupu založeného na všetko zahŕňajúcom ekosystéme, ktorý má najväčšiu šancu poradiť si s mnohopočetnými výzvami, ktorým čelí Arktída v súvislosti so zmenou klímy, lodnou dopravou, environmentálnymi rizikami a kontaminantmi, rybným hospodárstvom a ďalšími činnosťami človeka, po vzore integrovanej námornej politiky EÚ alebo nórskeho Integrovaného plánu riadenia pre Barentsovo more a morské oblasti súostrovia Lofoty; odporúča, aby členské štáty schválili revidované usmernenia Arktickej rady pre ťažbu ropy a zemného plynu na mori z roku 2009;

Riadenie

42. berie na vedomie inštitúcie a široký rámec medzinárodného práva a dohôd, ktoré upravujú oblasti dôležité pre Arktídu, ako sú UNCLOS (vrátane základných zásad slobody plavby a práva na nerušenú plavbu), IMO, dohovor OSPAR², Komisia pre rybolov v severovýchodnom Atlantiku (NEAFC), CITES³ a Štokholmský dohovor, ako aj viacero existujúcich dvojstranných dohôd a rámcov okrem vnútroštátnych nariadení platných v arktických štátoch; z toho vyplýva, že oblasť Arktídy nemožno považovať za právne vákuum, ale za oblasť s veľmi dobre rozvinutými nástrojmi riadenia; pripomína však, že vzhľadom na výzvy spojené so zmenou klímy a na zvyšujúci sa hospodársky rozvoj je potrebné, aby tieto pravidlá ďalej rozvíjali, posilňovali a vykonávali všetky zúčastnené strany;
43. zdôrazňuje, že hoci členské štáty zohrávajú kľúčovú úlohu pri riadení Arktídy, ostatné subjekty, ako napríklad medzinárodné organizácie, pôvodné a miestne obyvateľstvo alebo vládne orgány na nižšej štátnej úrovni sú tiež veľmi dôležité; poukazuje na význam zvýšenia dôvery medzi subjektmi, ktoré majú v regióne legitímne záujmy, prostredníctvom participatívnych prístupov a používania dialógu ako nástroja na vypracovanie spoločnej vízie Arktídy;
44. domnieva sa, že dojem sprostredkovaný niektorými pozorovateľmi tzv. honby za Arktídou, neprispieva ku konštruktívnemu porozumeniu a k spolupráci v regióne; zdôrazňuje, že arktické štáty pri viacerých príležitostiach oznámili odhodlanie vyriešiť a v niektorých prípadoch pracovať na riešení prípadných konfliktov záujmov v súlade so zásadami medzinárodného práva;
45. uznáva významnú úlohu Arktickej rady ako popredného regionálneho fóra pre spoluprácu v celej arktickej oblasti; pripomína, že členmi Arktickej rady sú nielen členské štáty EÚ Dánsko, Švédsko a Fínsko a kandidátska krajina Island, ale jej aktívnymi stálymi pozorovateľmi sú aj členské štáty EÚ Nemecko, Francúzsko, Spojené kráľovstvo, Holandsko, Španielsko a Poľsko; potvrdzuje svoj záväzok nepodporovať žiadne dohody,

¹ Ú. v. EÚ L 286, 31.10.2009, s. 36.

² Dohovor o ochrane morského prostredia severovýchodného Atlantiku.

³ Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

ktoré vyčleňujú ktorýkoľvek z arktických členských štátov EÚ, kandidátske krajiny alebo arktické štáty EHP/EZVO; uznáva konkrétnu prácu, ktorú vykonala pracovná skupina Arktickej rady za účasti pozorovateľov, a vyzýva Komisiu a agentúry EÚ, aby sa, keď je to možné, naďalej aktívne zapájali do činnosti všetkých príslušných pracovných skupín; podporuje posilnenie právneho a ekonomického základu Arktickej rady;

46. uznáva, že výzvy, ktorým čelí Arktída, sú globálne, a mali by sa preto týkať všetkých relevantných aktérov;
47. víta výsledky dôležitých správ, ktoré vypracovali pracovné skupiny Arktickej rady v posledných rokoch na témy ropa a zemný plyn v Arktíde, následky otepľovania a potreba naliehavej reakcie;
48. víta stupeň politickej organizácie pôvodných záujmov v samijskom parlamente a aj v Rade Samiov v severnej Európe a spoluprácu medzi mnohými pôvodnými organizáciami v oblasti polárneho kruhu a uznáva jedinečnú úlohu Arktickej rady so zreteľom na zapojenie pôvodného obyvateľstva; uznáva práva pôvodného obyvateľstva Arktídy, ako sú ustanovené v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva a podporuje Komisiu v tom, aby použila európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR) v prospech posilnenia postavenia pôvodného obyvateľstva Arktídy;
49. víta širokú spoluprácu v otázkach, ako je ochrana arktického morského prostredia (pracovná skupina PAME), a to nielen na regionálnej úrovni, ale aj dvojstranne a v medzinárodnom meradle; v tejto súvislosti vníma prácu vykonanú v rámci Arktickej rady, ktorá sa týka pracovnej skupiny pre pátracie a záchranné činnosti, ako prvý krok smerom k mechanizmu, na základe ktorého sa budú môcť prijímať aj záväzné rozhodnutia;
50. víta nepretržité hodnotenie rozsahu a štruktúry práce Arktickej rady a je presvedčený, že bude aj naďalej rozširovať základ rozhodovacích postupov, aby sa do nich mohli začleniť aj aktéri, ktorí nie sú členmi Arktickej rady;
51. vyjadruje nádej, že Arktická rada bude naďalej rozvíjať svoju dôležitú prácu a rozšíri základ na rozhodovacie postupy s cieľom zahrnúť iných arktických aktérov, ktorí posilňujú svoju prítomnosť v arktickej oblasti, a tým zapojiť ich poznatky a kapacity a zobrať do úvahy ich legitímne záujmy podľa medzinárodného práva, pričom zároveň je potrebné zdôrazniť zreteľne väčší význam záujmov arktických štátov; víta vnútorný postup v rámci Arktickej rady týkajúci sa prehodnotenia postavenia pozorovateľov a možného budúceho rozsahu úloh Arktickej rady;
52. domnieva sa, že posilnená Arktická rada by mala zohrávať vedúcu úlohu v spolupráci týkajúcej sa Arktídy, a preto by privítal politicky a administratívne posilnené kapacity Arktickej rady, napríklad zriadenie stálej kancelárie, o ktorom sa diskutuje, spravodlivejšie delenie nákladov, častejšie ministerské stretnutia a výročný arktický samit na najvyššej úrovni tak, ako ho navrhuje minister zahraničných vecí členského štátu EÚ Fínska, ktoré je tiež členom Arktickej rady; ďalej by privítal väčšie zapojenie členov parlamentov v oblasti Arktídy na zdôraznenie parlamentného rozmeru, a zabezpečenie zapojenia príslušných nearktických subjektov; ďalej trvá na tom, že pokračujúce zasadnutia na vysokej úrovni výhradne vnútorného jadra štátov len oslabia postavenie a úlohu Arktickej rady ako celku; želá si, aby si Arktická rada ponechala otvorený a inkluzívny prístup, a ostala tak otvorená pre všetky zúčastnené strany;

53. vníma Severnú dimenziu ako ohnisko regionálnej spolupráce v severnej Európe; poznamenáva, že štyria partneri, menovite EÚ, Island, Nórsko a Ruská federácia, ako aj Arktická rada, Barentsova euro-arktická rada, Rada štátov Baltského mora, Severská rada ministrov, Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD), Európska investičná banka (EIB), Nordická investičná banka (NIB) a Svetová banka (IBRD), sú účastníkmi Severnej dimenzie a že Kanada spolu so Spojenými štátmi americkými majú v Severnej dimenzii štatút pozorovateľa; zdôrazňuje potrebu užšieho prepojenia politiky Severnej dimenzie a vyvíjajúcej sa politiky EÚ pre Arktídu; berie na vedomie arktickú vetvu Severnej dimenzie; poukazuje na cennú skúsenosť partnerstiev Severnej dimenzie, najmä Partnerstva severnej dimenzie v oblasti dopravy a logistiky a jeho výhody pre spoluprácu v Arktíde;
54. potvrdzuje svoju podporu štatútu trvalého pozorovateľa, ktorý EÚ požíva v Arktickej rade; uznáva, že členské štáty EÚ sa zapájajú do činnosti Arktickej rady prostredníctvom rôznych medzinárodných organizácií (ako napríklad IMO, OSPAR, NEAFC a Štokholmský dohovor) a zdôrazňuje, že je potrebné, aby všetky politiky EÚ týkajúce sa Arktídy boli koherentné; žiada Komisiu, aby Parlament ďalej náležite informovala o schôdzach a práci v rámci Arktickej rady a jej pracovných skupín; zdôrazňuje, že EÚ a jej členské štáty sa už medzitým stali členmi alebo pozorovateľmi v iných medzinárodných organizáciách, ktoré sú významné pre Arktídu, ako sú IMO, dohovor OSPAR, NEAFC a Štokholmský dohovor, a preto by sa mali koherentnejšie zameriavať na prácu v týchto organizáciách; v tejto súvislosti zdôrazňuje najmä potrebu súdržnosti všetkých politík EÚ vo vzťahu k Arktíde; podporuje Arktickú radu v tom, aby ako pozorovateľov ad hoc intenzívnejšie zapojila občiansku spoločnosť a mimovládne organizácie;
55. vníma Barentsovu euro-arktickú radu (BEAC) ako dôležité centrum spolupráce medzi Dánskom, Fínskom, Nórskom, Ruskom, Švédskom a Európskou komisiou; berie na vedomie prácu rady BEAC v oblastiach zdravia a sociálnych otázok, vzdelávania a výskumu, energie, kultúry a cestovného ruchu; berie na vedomie poradnú úlohu Pracovnej skupiny pôvodného obyvateľstva (WGIP) v rámci rady BEAC;

Záver a požiadavky

56. žiada Komisiu, aby premenila existujúcu skupinu medzi útvarmi na trvalú štruktúru v rámci útvarov, ktorá zabezpečí ucelený, koordinovaný a integrovaný politický prístup naprieč kľúčovými oblasťami politiky, ktoré sú podstatné pre Arktídu, ako je životné prostredie, energetika, doprava a rybné hospodárstvo; odporúča poveriť EŠVČ a GR MARE spoločným vedením tejto štruktúry, pričom GR MARE bude pôsobiť ako medziodvetvový koordinátor v rámci Komisie; v súlade s tým odporúča tiež zriadenie arktickej jednotky v rámci Európskej služby pre vonkajšiu činnosť;
57. požaduje, aby Komisia pri rokovaní o bilaterálnych dohodách zobrala do úvahy, že sa musí ochraňovať citlivý ekosystém Arktídy, že sa musia zachovať záujmy arktického obyvateľstva vrátane pôvodných skupín obyvateľstva a že prírodné zdroje Arktídy sa musia využívať udržateľným spôsobom, a aby pri všetkých činnostiach konala v súlade s týmito zásadami;
58. konštatuje, že z vedeckých údajov jednoznačne vyplýva, že arktický ekosystém prechádza v súčasnosti výraznými zmenami súvisiacimi s klímou, čo si vyžaduje prijatie obozretného a vedecky podloženého prístupu k akémukoľvek budúcemu vývoju

v Arktíde; požaduje, aby sa v rámci mnohostranných dohôd vykonali ďalšie vedecké štúdie, ktoré poskytnú informácie pre zvyšovanie medzinárodného povedomia o arktickom ekosystéme a pre rozhodovanie o ňom, skôr ako sa podniknú akékoľvek ďalšie opatrenia významného rozsahu;

59. zdôrazňuje skutočnosť, že EÚ a jej členské štáty hlavnou mierou prispievajú k výskumu súvisiacemu s Arktídou, k regionálnej spolupráci a technologickému rozvoju, čo je dôležité pre túto oblasť a iné regióny, a žiada Komisiu, aby preskúmala možnosti vytvorenia iniciatív na spoločné financovanie a plánovanie v subarktickej oblasti, ktoré umožnia plynulejšiu a účinnejšiu spoluprácu medzi odborníkmi zo zainteresovaných krajín; žiada, aby EÚ podporovala spoluprácu s USA, Kanadou, Nórsko, Islandom, Grónskom a Ruskom v oblasti mnohooberového výskumu Arktídy, a vytvorila tým koordinované mechanizmy financovania; žiada ďalej Komisiu, aby vytvorila prostriedok priameho podieľania sa na práci spolu s arktickými členskými štátmi, pôvodnými organizáciami a arktickými výskumnými inštitútmi s cieľom pomáhať informovať EÚ o relevantných otázkach, dôležitých témach výskumu a záležitostiach, ktoré sa týkajú ľudí žijúcich a pracujúcich v Arktíde s cieľom pomôcť položiť základ budúcich výskumných činností;
60. zastáva názor, že EÚ by mala ďalej rozvíjať svoje kapacity, a vyzýva Komisiu, aby preskúmala zavedenie, ako aj pokračovanie činností EÚ v Arktíde a podávala o nich správy, ako je program financovania spoločného mnohostranného výskumu v subarktickej oblasti na zabezpečenie jednoduchšej a menej byrokratickej spolupráce a spoločných projektov výskumnej obce; žiada Komisiu, aby ako kľúčovú prioritu preskúmala zriadenie Informačného strediska EÚ pre Arktídu ako spoločnú aktivitu, ktorá je súčasťou siete, s prihliadnutím na vhodné návrhy; berie na vedomie návrh Laponskej univerzity v tomto ohľade; domnieva sa, že takéto stredisko musí byť schopné organizovať trvalý dosah EÚ na hlavných aktérov relevantných pre Arktídu a distribuovať informácie a služby o Arktíde inštitúciám EÚ a zúčastneným stranám;
61. zdôrazňuje, že na to, aby sa objektívne určili charakter a miera zmien vyskytujúcich sa v prírodnom prostredí Arktídy, je dôležité, aby medzinárodný tím vedcov dostal plný prístup na uskutočnenie výskumu v tejto mimoriadne citlivej oblasti našej planéty; zdôrazňuje, že EÚ posilňuje svoju prítomnosť a angažovanosť tým, že najmä v európskej oblasti Arktídy buduje spoločnú infraštruktúru na účely výskumu a zvyšuje počet výskumných programov vykonávaných v Arktíde; podporuje najmä výskumné tímy pozostávajúce z vedcov z rozličných oblastí zastupujúcich všetky zúčastnené krajiny; víta často dobrú a otvorenú spoluprácu pri výskume a zastáva názor, že tento výskum by mal byť otvorený a mal by sa sprístupniť na používanie celému medzinárodnému spoločenstvu, pretože je to v jeho záujme;
62. zdôrazňuje prínos cieľa európskej územnej spolupráce ako jasnú európsku pridanú hodnotu, najmä programy cezhraničnej spolupráce (CBC) Kolartica a Karelia, ako aj program CBC pre oblasť Baltského mora, ktorý zahŕňa Barentsov región; žiada Komisiu, aby preskúmala, ako by vhodne posilnený program Northern Periphery mohol mať podobný vplyv na stratégiu pre Arktídu v ďalšom programovom období;
63. žiada Komisiu, aby podporila úsilie o rýchle a efektívne zrealizovanie pozorovacích staníc SIOS a EMSO vzhľadom na ich jedinečný príspevok k lepšiemu porozumeniu a ochrane arktického životného prostredia;

64. žiada Komisiu, aby predložila návrhy, ako by sa projekt Galileo alebo projekty, ako napríklad Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť, ktoré by mohli vplývať na Arktídu, mohli rozvinúť s cieľom umožniť bezpečnejšiu a rýchlejšiu navigáciu v arktických vodách, čím by sa predovšetkým investovalo do bezpečnosti a prístupnosti severovýchodnej cesty, prispelo k lepšej predvídateľnosti pohybu ľadu a k zdokonaleniu zmapovania arktického morského dna a chápania hlavných geodynamických procesov v oblasti, ktoré majú zásadný význam pre geodynamiku Zeme a vodný cyklus v polárnych regiónoch, a s cieľom zlepšiť naše poznatky o jedinečných ekosystémoch;
65. vyzýva všetky vlády v arktickom regióne, najmä vládu Ruska, aby prijali a schválili Deklaráciu Organizácie Spojených národov o právach pôvodného obyvateľstva, ktorú prijalo Valné zhromaždenie OSN 13. septembra 2007;
66. nalieha na členské štáty, aby ratifikovali všetky kľúčové dohody týkajúce sa práv pôvodných obyvateľov, akou je dohovor MOP č. 169;
67. žiada EÚ a jej členské štáty, aby ako súčasť prebiehajúcej práce IMO na povinnom polárnom kódexe pre lodnú dopravu, navrhli, aby emisie sadzí a ťažký palivový olej podliehali špecifickej regulácii; v prípade, že takéto rokovania neprinesú výsledky, žiada Komisiu, aby predložila návrhy pravidiel pre plavidlá, ktoré zastavujú v prístavoch EÚ pred alebo po ceste cez vody Arktídy, s cieľom uvaliť prísny režim, ktorý obmedzuje emisie sadzí a používanie a prepravovanie ťažkého palivového oleja;

o

o o

68. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov, ako aj vládam a parlamentom štátov arktickej oblasti.